

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SÜRELİDİR
7/435
GK 26
9/1/2012

Sayı : B.02.0.002-610- **2989**

Konu : 7/435 sayılı
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığı'nın 10/10/2011 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-22291 sayılı yazıları.

İlgi yazı eki Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 7/435 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak, T.C. Merkez Bankası ile Sermaye Piyasası Kurulu'nun yazıları ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Ali BABACAN
Başbakan Yardımcısı

EKLER :

- 1- TCMB'nin 21/10/2011 tarih ve 67 sayılı yazısı ve eki (5 sayfa)
- 2- SPK'nın 24/10/2011 tarih ve 9848 sayılı yazısı ve eki (3 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

T.C.
BAŞBAKANLIK
Sermaye Piyasası Kurulu

SAYI : B.02.1.SPK.0.14- 663.09 /167-3848
KONU : Bilgilendirme.

24/10/2011

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(Sn. Ali BABACAN)

İlgi: Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı Makamı'nın 12.10.2011 tarih ve B.02.0.002-610-2851 sayılı Evrak Akış ve Talimat Formu.

İlgide kayıtlı Evrak Akış ve Talimat Formu ekinde yer alan Tekirdağ Milletvekili Sayın Faik ÖZTRAK'ın, kredi notunun artırılmasının ardından meydana gelen spekülasyon olaylara ilişkin yazılı soru önergesinde özetle; 20.09.2011 tarihinde Standard & Poor's derecelendirme kuruluşunun Türkiye'nin sadece yerel para cinsinden kredi notunu artırmasına karşın, piyasalara bu durumun Türkiye'nin kredi notunun yatırım yapılabilir ülke statüsüne getirildiği şeklinde yansıtıldığı, seans devam ederken gelen bu haberin etkisi ile İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB)'nin %5,1 prim yaptığı, ancak seansın kapanışına yakın gerçek durumun ortaya çıktığı, Standard & Poor's kararının yabancı bir ajans tarafından piyasalara parça parça, yanlış haber akışı ve zamanlama ile aktarılması neticesinde ortaya çıkan fiyat hareketleri hakkında Kurulumuz ve İMKB tarafından herhangi bir soruşturma açılıp açılmadığı, çeşitli basın organlarında not artışından bir gün önce, yabancı bir bankanın yüklü miktarda pozisyon açmaya çalıştığına yönelik haberler bulunduğu, bunun not artışı haberinin sızdırıldığı yönündeki şüpheleri arttırdığı, not artırımı kararından hemen önce pozisyon açan veya açmaya çalışan yatırımcılar hakkında herhangi bir inceleme başlatılıp başlatılmadığı, küresel bir çalkantının hemen öncesinde kimlerin bu haber sonucunda çok elverişli şartlarla borsadan çıktığı ve bu hisse senetlerini satan yatırımcıların bunları İMKB'den ne zaman aldığı hususlarında bilgi istendiği ve belirtilen hususların cevaplandırılmasının talep edildiği belirtilmektedir.

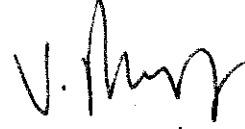
Sermaye Piyasası Kanunu (SPKn)'nin "Konu ve Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde; *"Bu Kanunun konusu, tasarrufların menkul kıymetlere yatırılarak halkın iktisadi kalkınmaya etkin ve yaygın bir şekilde katılmasını sağlamak amacıyla; sermaye piyasasının güven, açıklık ve kararlılık içinde çalışmasını, tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının korunmasını, düzenlemek ve denetlemektir."* hükmüne yer verilmektedir.

SPKn'nun "Görev ve Yetkiler" başlıklı 22'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde *"Bu Kanuna tabi ihraççıların 50'nci maddenin (a) bendi hükümleri çerçevesinde bankaların, sermaye piyasası kurumlarının ve borsalar ve teşkilatlanmış diğer piyasaların faaliyetlerinin bu Kanuna, Kurul yönetmelik, tebliğ ve kararlarına ve sermaye piyasaları ile ilgili diğer mevzuata uygunluğunu gerekli her türlü bilgi ve belgeyi isteyerek, izlemek ve denetlemek,"* (n) bendinde ise *"Sermaye piyasası araçlarının takası, saklanması ile sermaye piyasası kurumlarının ve sermaye piyasası araçlarının derecelendirilmesini düzenlemek ve denetlemek,"* Kurulumuzun görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Bu kapsamda, İMKB’de ve Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası’nda gerçekleştirilen işlemler gerek Kurulumuzun gerekse borsaların ilgili birimleri tarafından izlenmekte ve gerekli görülen hallerde ayrıntılı inceleme yapılmaktadır. Yapılan incelemeler sonucunda işlemlerde suç unsuru tespit edilmesi halinde ise sorumlular hakkında gerekli yasal işlemler tesis edilmekte ve inceleme sonuçları Kurulumuz haftalık bültenleri ile kamuya duyurulmaktadır.

Yukarıda yer alan görev ve yetkiler çerçevesinde, ilgideki Soru Önergesinde bahsi geçen sorulara ilişkin hususları da içerecek şekilde zamanında inceleme başlatılmış olup söz konusu incelemeler halen devam etmektedir.

Bilgilerine arz ederim.

A. Vedat AKGIRAY
Kurul Başkanı

Ek: Soru Önergesi’nde yer alan Kurulumuz görev ve yetki alanına giren sorular ve Kurulumuzun cevabı. (1 Sayfa)

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(ALİ BABACAN)

TARİH: 25.10.2011

SAYI : 2989

• **Ek:** Soru Önergesi'nde yer alan Kurulumuz görev ve yetki alanına giren sorular ve Kurulumuzun cevabı.

Soru:

Standard & Poor's kararının yabancı bir ajans tarafından piyasalara parça parça, yanlış haber akışı ve zamanlama ile aktarılması neticesinde ortaya çıkan fiyat hareketleri hakkında Sermaye Piyasası Kurulu ve İMKB herhangi bir soruşturma açmış mıdır?

Not artırım kararından hemen önce pozisyon açan veya açmaya çalışan yatırımcılar hakkında herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?

Küresel bir çalkantının hemen öncesinde kimler bu haber sonucunda çok elverişli şartlarla borsadan çıkmıştır ve bu kağıtları satan yatırımcılar bunları ne zaman İMKB'den almıştır?

Cevap:

İMKB'de ve Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası'nda gerçekleştirilen işlemler gerek Kurulumuzun gerekse borsaların ilgili birimleri tarafından sürekli olarak izlenmekte ve gerekli görülen hallerde ayrıntılı inceleme yapılmaktadır. Yapılan incelemeler sonucunda işlemlerde suç unsuru tespit edilmesi halinde ise sorumlular hakkında gerekli yasal işlemler tesis edilmekte ve inceleme sonuçları Kurulumuz haftalık bültenleri ile kamuya duyurulmaktadır.

Sermaye Piyasası Kanunu'nda yer alan görev ve yetkiler çerçevesinde Soru Önergesinde bahsi geçen sorulara ilişkin hususları da içerecek şekilde Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında zamanında inceleme başlatılmış olup söz konusu incelemeler halen devam etmektedir.

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

27 Ekim 2011
ANKARA,

İDARE MERKEZİ

Cevaplarda şu işaretlerin tekrarını dileriz:
B.02.2.TCM.0.00.00.00- 67

Konu: Soru önergesi

308738

**T.C. BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(Sayın Ali BABACAN)
ANKARA**

İlgi: 11.10.2010 tarih ve B.02.0.002-610-2851 sayılı Evrak Akış ve Talimat Formu.

İlgide kayıtlı yazı ekinde Bankamıza ulaşan Tekirdağ Milletvekili Faik Öztrak'ın 7/435 sayılı yazılı soru önergesi incelenmiş olup, Bankamız değerlendirmesi ilişikte gönderilmektedir.

Bilgilerinize saygılarımızla arz ederiz.

**TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI
İdare Merkezi**

**M. İbrahim TURHAN
Başkan Yardımcısı**

**Hüseyin ZAFER
Genel Müdür**

Ek: 1 Zarf

T.C. BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI (ALİ BABACAN)	
TARİH:	26.10.2011
SAYI :	2974

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ SAYIN FAİK ÖZTRAK'IN

7/435 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI'NIN DEĞERLENDİRMESİ

Merkez Bankası, hükümetle birlikte aldığı karar çerçevesinde 2001 yılından bu yana dalgalı döviz kuru rejimi uygulamaktadır. Uygulanmakta olan bu kur rejiminde döviz kuru bir politika aracı olarak kullanılmamakta, Merkez Bankası'nın nominal ya da reel herhangi bir kur hedefi bulunmamaktadır. 2002 yılından itibaren ilan edilmekte olan yıllık para ve kur politikaları duyurularında belirtildiği üzere, dalgalı kur rejiminde döviz kurları piyasadaki arz ve talep koşulları tarafından belirlenmektedir. Döviz arz ve talebini belirleyen esas unsurlar ise uygulanan para ve maliye politikaları, ekonomik temeller, uluslararası gelişmeler ve bekleyişlerdir.

Merkez Bankası dalgalı kur rejimi uygulamakla birlikte, döviz piyasasının sağlıklı çalışması ve döviz likiditesinin desteklenmesi amacıyla, gerekli önlemleri imkanları ölçüsünde ve basiretli bir şekilde almaktadır. Bu çerçevede, döviz piyasasında derinliğin kaybolmasına bağlı olarak sağlıklı fiyat oluşumları gözlemlendiğinde dalgalı döviz kuru rejimi ile çelişmeyecek şekilde döviz satım ihaleleri düzenlenebilmektedir. Euro bölgesi çevre ülkelerinde süregelen kamu borcu sorunlarının bazı merkez ülkelere de yansması ve bunun sonucu olarak İspanya ve İtalya gibi ülkelerin kamu borçlanma maliyetlerinin yakın tarihin en yüksek düzeylerine erişmesinin küresel ekonomiye dair belirsizlikleri hızlı bir şekilde artırması ve yakın dönemde küresel iktisadi faaliyete ilişkin verilerin giderek kötüleşmesi ve beklentilerin belirgin olarak altında kalmasının risk iştahındaki bozulmayı hızlandırması üzerine Merkez Bankası, küresel ekonomiye dair süregelen sorunların yurt içi piyasalar üzerinde oluşturabileceği olumsuz etkileri sınırlamak amacıyla hazırlamakta olduğu kapsamlı tedbir paketini uygulamaya koymasının yerinde olacağına karar vermiştir. Bu doğrultuda 5 Ağustos 2011 tarihinden itibaren gerek görüldüğü günlerde döviz satım ihaleleri yoluyla piyasaya döviz likiditesi sağlanması uygun görülmüştür. Bu önlemlerin amacı, küresel ekonomiden kaynaklanabilecek olası bir finansal çalkantı durumunda piyasaya ihtiyacı olan likiditenin zamanında, kontrollü ve etkili bir şekilde sağlanabilmesi için gerekli altyapıyı hazırlamaktır.

2008 yılından bu yana devam eden küresel kriz, Ağustos ayından itibaren yeniden ivme kazanmış, gerileyen risk iştahıyla birlikte gelişmekte olan ülke para birimlerindeki değer kayıpları hızlanmıştır. Ülkelerin temel makro göstergelerinden çok, paniğin hakim olduğu bu

MF TG

tür, dönemlerde artan döviz kuru oynaklığı, yatırımcıların kur hareketlerini tek yönlü algılamalarına ve spekülatif pozisyonların açılmasına neden olabilmektedir. Bozulan beklentiler kanalıyla ihtiyacı olmayan kesimlerin de döviz talep etmeleri fiyat hareketlerini hızlandırabilmektedir. Yakın dönemde ülkemizin de dâhil olduğu gelişmekte olan ülkelerin döviz kurlarında iktisadi temellerden kopuk aşırı oynaklık ve düzensiz hareketler gözlenmeye başlanması üzerine 22 Eylül 2011'de gerçekleştirilen G-20 toplantısında da bu hareketlerin ekonomik ve finansal istikrar açısından olumsuz etkileri olduğu vurgulanmıştır. Bu tespit doğrultusunda gelişmekte olan ülkelerin merkez bankaları döviz kurlarına uygun gördükleri araç ve yöntemlerle güçlü ve etkili müdahalelerde bulunmaya başlamışlar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası da gerekli gördüğü günlerde, yüksek miktartlı döviz satım ihaleleri yoluyla piyasaya döviz likiditesi sağlamaya karar vermiştir.

Merkez Bankası döviz piyasasına yönelik önlemler alınmasını değerlendirirken üç hususu dikkate almaktadır: (1) Döviz piyasasının etkin işleyip işlemediği, (2) Döviz piyasasında döviz likiditesinin bulunup bulunmadığı, (3) Döviz piyasasındaki oynaklığın seviyesi. Diğer bir deyişle Merkez Bankasınca döviz piyasasına ilişkin bir önlem alınması hususunda belirleyici olan unsur döviz kurunun seviyesi değil, döviz piyasasının derinliğine, likiditesine ve oynaklığına ilişkin göstergelerdir. Birbirleri ile yakın ilişkisi olan bu üç gösterge döviz piyasasında oluşan fiyatın sağlıklı olup olmadığı konusunda da temel belirleyicidir.

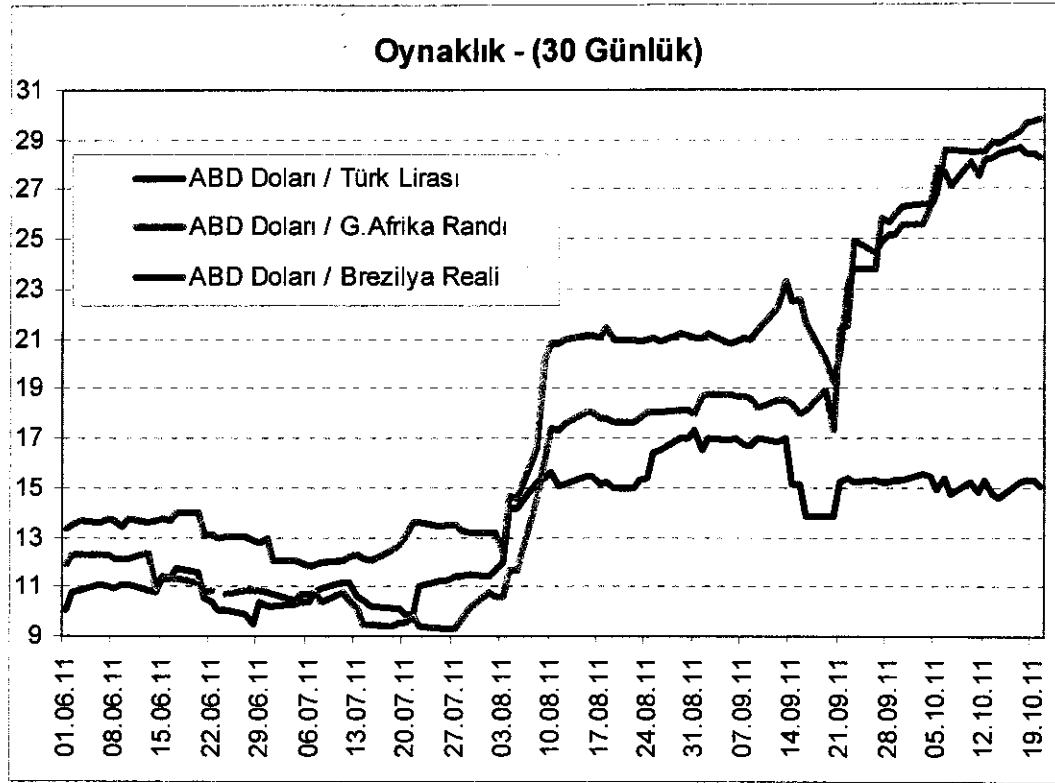
Ekonomi literatüründe yapılan çalışmalara göre farklı varlık sınıflarındaki oynaklıklar arasında ilişki bulunmaktadır. Örneğin hisse senedi piyasalarındaki oynaklık, çeşitli kanallar aracılığıyla emtia piyasalarındaki oynaklığı da etkileyebilmektedir. Her ne kadar 2000'li yıllarda ekonomik istikrarın güçlenmesi ve temel makro dengelerin düzelmesiyle önemini bir miktar yitirmiş olsa da döviz kurlarındaki oynaklık hala yatırımcıların risk algılamaları açısından dikkatle izlenen bir gösterge olma ve tahvil ve hisse senedi gibi diğer piyasalardaki oynaklıkları artırma niteliğini korumaktadır. Bu yüzden Merkez Bankası, fiyat istikrarı ve finansal istikrar üzerinde doğurabileceği etkiler nedeniyle döviz piyasalarında yaşanan oynaklığı azaltmaya yönelik önlemler almaktadır.

Merkez Bankası, döviz satım ihaleleri yoluyla piyasaya döviz likiditesi sağlayarak Türk Lirasındaki gerek tarihsel volatilitenin, gerekse de opsiyon fiyatlarından elde edilen zımni volatilitenin karşılaştırma yapabileceğimiz diğer bazı gelişmekte olan ülke para birimlerinininkine göre daha düşük seviyelerde seyretmesine katkıda bulunmaktadır. Ekte yer alan Grafik 1'de Brezilya Reali (BRL), Güney Afrika Randı (ZAR) ve Türk Lirası'nın 30

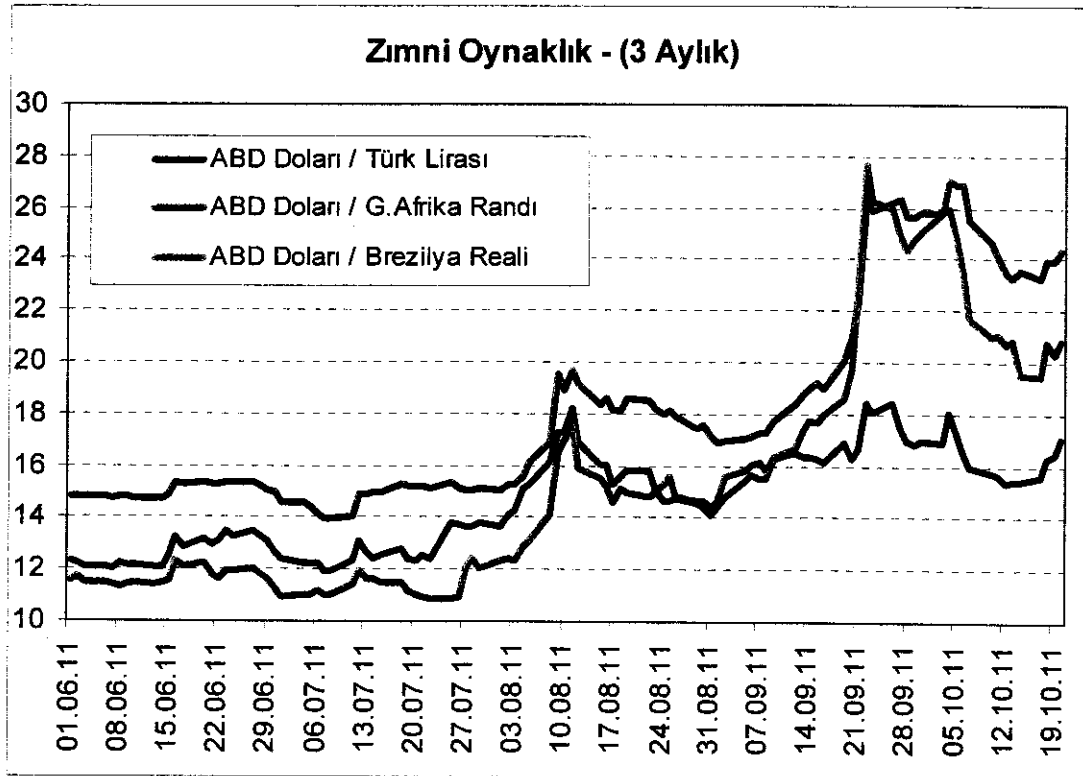
günlük tarihsel volatilitesi, Grafik 2'de ise 3 aylık zımni volatilitesi gösterilmektedir. Her 2 grafikte de görüldüğü gibi TL'deki oynaklığın büyük ölçüde, döviz satım ihalelerinin başladığı Ağustos ayı başından itibaren karşılaştırma yapılan diğer ülke para birimlerinden daha düşük seviyelerde gerçekleştiği görülmektedir.

Diğer taraftan 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu'nun 42. maddesi uyarınca Merkez Bankası ile işlem yapan kuruluşlara ait bilgiler, yetkili merci sıfatıyla Başbakanlığa bildirilebilir ve bu türden bilgiler yine 1211 sayılı Kanunun 35. maddesine göre gizli bilgi olup, bu konuda bir açıklama yapılamamaktadır. Ancak işlem yapılan kurlara ilişkin bilgiler ihalelerin hemen sonrasında ilan edilmekte olup, "ucuz kur"dan döviz satılması gibi bir durum söz konusu değildir.

Grafik 1

Grafik 2

MF TG